

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 “Основні засоби” від 27.04.2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 “Дохід” від 29.11.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 18 “Будівельні контракти” від 28.04.2001 р. № 205 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0433-01>

Методика оцінювання структурних зрушень факторних комбінацій української економіки

В. В. Попова,
кандидат економічних наук,
в. о. завідувача кафедри,
ДАСОА Держкомстату України

Українська економіка з 2000 року демонструє додатні темпи зростання ВВП з суперечливими якісними змінами параметрів життя суспільства. Важливою методологічною обставиною виникнення протиріч є те, що цей кількісний показник відображає лише верхівку айсберга, за якою приховано комплексне зрушення ефективності використання ресурсного потенціалу і соціальних результатів. Особливості реально-го сектору економіки України зумовлені успадкованою матеріально-технічною базою та міжгалузевими пропорціями, зорієнтованими, головним чином, на витратні технології, за яких енергоємність вітчизняної продукції приблизно в 4 рази вище, ніж у розвинених країнах [1, с. 113], ступінь зносу основних засобів складає більше як 50% [2, с. 19], а “існуючі темпи оновлення основних засобів не дозволяють призупинити процес їхнього старіння” [3, с. 54]. На думку вітчизняних науковців, причина нинішнього складного становища полягає в тому, що кількісне збільшення обсягів виробництва не супроводжується зростанням ефективності економіки [4], мобілізація ресурсних, а також інституціональних факторів зростання в промисловості стає не тільки умовою, але і філософією зростання, ключовим орієнтиром економічної політики в цілому, перетворення всіх сфер економіки на базі нових поколінь високотехнологічної продукції [5, с. 35]. За таких обставин реальний стан та цільові пріоритети дають підстави стверджувати про актуальність питання методологічного забезпечення оцінювання виробничих факторів.

Досконалість способів використання сукупності доступних факторів виробництва на макроекономічному рівні визначається ефективністю структурних зрушень їх комбінацій за видами економічної діяльності (далі – ВЕД). Оцінювання ефективності здійснюється як за окремими (продуктивність певних виробничих факторів), так і за узагальненими (ринковий конкурентний статус галузі) параметрами [6, с. 42–47]. Термін “ефективність” походить від ла-

тинського “effectivus” та означає результат, наслідок будь-яких причин, сил, дій. Економічна ефективність – показник економії суспільної праці в результаті застосування певних заходів, ступінь віддачі виробництва, машин, апаратів [7, с. 262].

Продуктивність використання ресурсів визначається відношенням кількості випущеної продукції чи послуг до затрат на їх виготовлення (надання). Д. Скотт визначає продуктивність як відношення між продукцією, виготовленою виробничою системою, і затратами на виробництво цієї продукції. У систему вводяться затрати у формі праці (основні ресурси), капіталу (фізичні та фінансові активи), енергії, матеріалів та інформації. Ці ресурси перетворюються в продукцію (товари і послуги). Продуктивність – це відношення кількості продукції, зробленої такою системою за певний період часу, до кількості ресурсів, спожитих для створення (виробництва) цієї продукції за той самий період [8, с. 29].

Більш загальним є трактування продуктивності як того, що ми одержуємо замість того, що вкладаємо. Збільшення цього відношення означає підйом продуктивності та навпаки [9, с. 92], а його визначення слугує відправною точкою переходу до категоріального апарату оцінювання результативності організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми. Логіка такого розширення масштабу дослідження ґрунтується на теоретичних положеннях Й. Шумпетера, який наголошує на визначальній ролі в економічному розвитку джерел появи нових факторних комбінацій, що він трактує лише в контексті вільного підприємництва і пов’язує їх виникнення з новими потребами, новими процесами, новими ринками, новою сировиною та з конкуренцією в галузі [10, с. 158–159].

Сучасні методи дослідження не забезпечують визначення впливу архітектоники принципів управління розвитком національної макросистеми на ефективність виробництва. Теоретико-методологічний підхід, що базується на сприйнятті виробництва як комбінування виробничих факторів, зосереджується

на доповненні суто кількісного статистичного вираження витрат праці та капіталу якісними параметрами розвитку національної макросистеми. На його основі розробляються методики визначення користності суспільного виробництва й ефективності використання виробничих факторів як базових категорій концепції результативності [11].

Побудова системи показників оцінювання ефективності національної економіки є складовою методології дослідження результативності організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми, що дає об'єктивне уявлення про джерела формування і наслідки зміни ВВП через єдину інтегровану модель усього комплексу суспільного виробництва. Важливе значення для розвитку методології статистичних досліджень мають не тільки досконалість факторних комбінацій, а й причини та умови, під впливом яких вони створюються. Регулювання комбінацій виробничих факторів потребує ретельного аналізу їхнього впливу на забезпечення розвитку, оскільки те, що дає позитивний ефект за одних обставин, може бути неприйнятним за інших.

Осягнення здобутків сучасної вітчизняної та світової наукової думки щодо встановлення пріоритетів забезпечення розвитку національної економіки дає можливість сформулювати основні положення методики динамічного оцінювання структурних зрушень факторних комбінацій. Метою побудови останньої є встановлення цільових орієнтирів удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми з використанням офіційних статистичних показників.

Порівняльний аналіз комбінацій факторів за видами економічної діяльності дає уявлення про вплив архітекtonіки організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми на ефективність її господарського сектору. Методика динамічного оцінювання факторних комбінацій базується на проведенні вертикального і горизонтального аналізу статистичних показників витрат факторів за ВЕД. Дослідження здійснюється шляхом послідовного обстеження блоків статистичних даних, склад рядків і колонок при табличному наведенні яких формується за структурою видів економічної діяльності національної економіки та переліком факторів.

1. Блок “Розподіл факторів”.

Вертикальна структура “за факторами” відображає розподіл факторів у межах ВЕД у рядках “оплата праці” та “капітал”, що дає уявлення про вихідні статистичні пропорції зарплатомісткості та капіталомісткості. Горизонтальний аналіз “за видами економічної діяльності” окреслює відповідний відносний розподіл факторів у рядках: “оплата праці”, “споживання основного капіталу”, “валове нагромадження капіталу”. Пропорції сукупності статистичних даних цього блоку відображають співвідношення факторів у всій національній економіці на певний часовий період.

2. Блок “Ефективність факторів”.

Рядки цього блоку складають параметри ефективності факторів, наведених у блоці “Розподіл фак-

торів”: “продуктивність”, “зарплатомісткість” і “фондоозброєність” характеризують ефективність використання праці, а “фондовіддача”, “валове нагромадження” (валове нагромадження основного капіталу на одиницю виробленої продукції) і “рентабельність капіталу” – ефективність використання капіталу.

Зіставлення даних першого і другого блоків дає інформацію для виявлення взаємозв'язків комбінацій факторів та ефективності їх використання за ВЕД. Відстеження змін показників цих блоків у часі дає цілісне уявлення про кількісні та якісні зрушення (за розподілом і ефективністю) факторних комбінацій у масштабах національної економіки.

3. Блок “Ефективності факторних комбінацій”.

У цьому блоці від структури факторів переходимо до аналізу впливу їхніх комбінацій на загальноекономічні показники. Крім рядків, що відображають співвідношення витрат на фактори та досягнутих макроекономічних параметрів, цей блок містить показник рентабельності факторів, який розраховують як відношення валового прибутку, змішаного доходу до сумарних витрат на основні фактори праці та капіталу.

4. Блок “Зміна макроекономічних показників”.

Для динамічного оцінювання комбінацій факторів результати порівняльного аналізу попередніх блоків зіставляються як зі змінами показників ефективності їх використання, так і зі змінами загальних економічних показників національної макросистеми з відображенням цих змін у рядках. Особливість цього блоку полягає в тому, що він не містить переліку факторів, обраних на першому кроці дослідження, а відображає ці фактори у вигляді системи підсумкових статистичних показників. Такий підхід дозволяє здійснити порівняльний аналіз комбінацій факторів у безпосередньому зв'язку з цільовими показниками, прийнятими за критерії визначення досконалості державного регулювання національною макросистемою.

Ключовим етапом методики динамічного оцінювання факторних комбінацій є дослідження блоків статистичних даних за послідовними часовими періодами. За відносними змінами сукупності показників відстежуються закономірності макроекономічної динаміки та визначаються механізми цілеспрямованого впливу на процеси формування факторних комбінацій відповідно до обраних вектора і моделі розвитку національної макросистеми. Алгоритм цієї методики дозволяє гармонійно врахувати переваги та недоліки адміністративних і ринкових інституційних складових організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми.

Повний порівняльний аналіз ефективності використання факторних комбінацій в українській економіці за 1991–2006 рр. виконано послідовно за видами економічної діяльності з дослідженням їхньої вертикальної та горизонтальної структури (табл. 1, 2, розрахунки автора за даними [16]). У розрахунках використано офіційні статистичні дані з приведенням вартісних

показників до єдиних цін 2006 р. Аналіз визначальних макроекономічних показників (випуску продукції та валової доданої вартості) показує, що зміна їх кінцевих значень супроводжується змінами у використанні основних виробничих факторів. Для економіки загалом пропорції витрат праці та капіталу в 1991 р. склали 1/0,45 (69,01% і 30,99%), а у 2006 р. – 1/0,50 (66,67% і 33,33%), що вказує на тенденцію до збільшення капіталомісткості факторних комбінацій. Структурне співвідношення по вертикалі відображає коефіцієнт взаємозамінності факторів і є вихідним їхнього розподілу по горизонталі.

Горизонтальний аналіз структури факторних комбінацій (блок “за видами економічної діяльності”) дозволяє виявити концентрацію факторів за цим розрізом порівняно зі змінами кінцевих економічних показників (ВДВ та випуску продукції). Найбільша концентрація факторів спостерігається у промисловості, де було сконцентровано понад 30% витрат на працю, споживання основного капіталу і валового нагромадження основного капіталу.

У концентрації факторів за ВЕД упродовж 1991–2006 рр. відбулися суттєві зміни: скоротилися витрати на працю в промисловості (на 2,03 п. п.), у будівництві (5,03 п. п.), водночас суттєво зросли ці витрати в галузі транспорту та зв'язку (на 3,88 п. п.), у торгівлі (на 3,94 п. п.), найбільше зростання спостерігається в інших видах діяльності (на 11,87 п. п.) та у сільському господарстві (на 12,62 п. п.).

Деякі інші тенденції мають місце у споживанні основного капіталу та його валовому нагромадженні. Споживання основного капіталу значно скоротилось у промисловості (на 15,92 п. п.), у сільському господарстві (на 7,83 п. п.), у будівництві (на 2,47 п. п.), але зросло у транспорті та зв'язку (на 5,64 п. п.), у торгівлі (на 3,59 п. п.) та в інших видах економічної діяльності (на 14,01 п. п.). У структурі валового нагромадження основного капіталу спостерігалися аналогічні за характером тенденції зміни: збільшення у транспорті та зв'язку (на 4,57 п. п.), у торгівлі (на 7,12 п. п., або більш як у 4 рази) та в інших видах економічної діяльності (на 3,72 п. п.), скорочення в будівництві (на 0,53 п. п.) і більш як триразове скорочення у сільському господарстві (на 13,36 п. п.).

Виявлена динаміка ефективності комбінацій основних виробничих факторів вказує на якісні структурні зміни в економіці України. За весь досліджуваний період у промисловості спостерігалася найвища продуктивність праці за найбільших витрат на неї (горизонтальний аналіз). Використання основних засобів тут також супроводжувалося відносно високою ефективністю, але показники фондвіддачі були в 1,1–1,3 рази нижчими, ніж у будівництві й торгівлі, а фондомісткості – в 1,3 рази вищими, ніж у сільському господарстві, при цьому концентрація споживання і валового нагромадження основного капіталу була найвищою.

На кінець досліджуваного періоду зближення концентрації факторів в інших видах економічної діяльності та відповідних показників для промисловості (36,28% оплати праці, 31,93% споживання основного

капіталу і 33,24% валового нагромадження основного капіталу) відбувалося на тлі падіння їх ефективності (продуктивність і фондвіддача майже вдвічі нижчі за середні в економіці). У 2006 р. провідне місце за переважною кількістю показників демонструвало сільське господарство, де найнижчі витрати на оплату праці супроводжувались їх високою рентабельністю – 187,73% (табл. 2). При майже вдвіть менших витратах на працю в сільському господарстві, ніж у промисловості та в інших видах економічної діяльності (3,19% порівняно з 33,57% і 36,28%, відповідно), продуктивність праці тут відрізнялася значно менше (27490,8 порівняно з 137543,0 і 36054,3 грн. / працівника). Такі невідповідності вказують на невиправдано низький рівень оплати праці в сільському господарстві, необхідність виправлення якого визначається у Посланні Президента України до Верховної Ради України: “Наступним кроком у рамках програми стане збільшення частки оплати праці у структурі витрат на виробництво сільськогосподарської продукції з нинішніх 15% до 33% у найближчі роки. Це наблизить заробітну плату селян до середньої по Україні” [1, с. 14].

Зіставлення вертикальної та горизонтальної структури факторних комбінацій з їхньою ефективністю відображає економічну сутність регулятивних дій у межах досліджуваного періоду. Незадовільні тенденції розвитку проявляються у вигляді структурної незбалансованості факторних комбінацій щодо економічної ефективності. Наше дослідження демонструє наявність певних диспропорцій у використанні основних виробничих факторів та у принципах формування факторних комбінацій. Концентрація праці та капіталу в промисловості, досягнута у 2006 р., суперечить рівню рентабельності факторів (29,63%), яка у цей рік була нижче за середню по економіці (35,63%).

Галузі, що належать до інших видів економічної діяльності, у 2006 р. посідають одне з останніх місць за ефективністю використання факторів і останнє – за рентабельністю факторних комбінацій (10,20%). Така низька ефективність спричинена не стільки змінами кількості виробничих факторів, скільки економічною недосконалістю їх комбінацій, на що вказують найвищі витрати на випуск продукції (62,61 коп. / грн.) і на одиницю валової доданої вартості (107,99 коп. / грн.). Порівняльний аналіз комбінацій факторів вказує на те, що диспропорції 2006 р. сформувались у попередніх роках (2002–2004 рр.).

Упродовж досліджуваного періоду тільки в 2000–2006 рр. зміни основних макроекономічних показників мали позитивний темп приросту практично за всіма видами економічної діяльності. Найбільш високі сукупні показники зростання спостерігалися в торгівлі та сільському господарстві (2000–2001 рр., 2004 р.), у промисловості (2001 р., 2003–2004 рр.), будівництві (2003–2004 рр.) та інших видах економічної діяльності (2002–2004 рр.). У 2006 р. найвищі темпи зростання мала будівельна галузь (126,34%). Відносно високі показники економічного зростання, найбільш

Порівняльний аналіз комбінацій факторів за видами економічної діяльності в Україні, 1991 р.

Показник	Розмір	Промисловість	Сільське господарство	Інтервенція	Технологічна діяльність	Інтенсивність	Лінійна величина діяльності
Базисні фактори, %:							
• ці фактори не змінилися	100,00	70,18	64,71	82,97	61,28	86,56	69,81
• змінилися	30,99	29,82	35,29	17,03	38,72	13,64	35,19
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
• за взаємодією факторів:							
- збільшення	100,00	35,80	18,81	10,60	7,32	6,06	24,41
- зменшення	100,00	46,28	13,96	5,70	12,71	2,93	15,92
Разом	100,00	35,60	19,20	4,90	10,60	2,13	22,52
Ефективність факторів:							
продуктивність, грн./тис. грн.	40524	36798,8	41844,1	30574	41220	27039	29948
- зарплатоємність, коп./грн.	34,75	22,84	33,48	34,31	50,97	49,98	60,20
- матеріалоємність, грн./тис. грн.	903901	440472	907872	102157	518045	113916	309205
капіталовіддача, грн./тис. грн.	1,70	1,97	2,00	2,02	0,38	2,25	1,34
власне підприємство, коп./тис. грн.	15,60	9,70	14,24	11,18	17,95	7,89	32,74
розмір підприємства, %	26,86	27,56	31,22	20,81	2,17	43,99	1,57
Цікавість факторів комбінацій:							
регіональні фактори, %	31,35	42,97	38,87	15,70	1,73	34,56	1,26
власні фактори на підприємстві, коп./тис. грн.	30,58	32,84	31,60	60,46	93,28	37,87	95,04
власні фактори на зовнішньому ринку, коп./тис. грн.	98,28	3,44	92,72	105,49	121,63	87,81	170,42
Залишок факторів показників:							
власні фактори, %	64,30	100,00	82,80	95,38	82,02	96,99	92,78
власні фактори, %	91,20	106,87	81,04	88,14	75,02	80,08	81,81

Таблиця 2

Порівняльний аналіз комбінацій факторів за видами економічної діяльності в Україні, 2006 р.

Помітка	Рівень	Промисловість	Сільське господарство	Будівництво	Торговельні	Торговельні	Інші види діяльності
Результат факторів, %							
• в факторіальних	66,67	67,02	52,19	72,01	68,04	65,31	62,56
СЕРЕДНЬОЇ	33,33	32,98	47,81	27,99	31,96	34,69	37,44
– капітал	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
• за видами економічної діяльності:							
– виробництво	100,0	73,57	3,19	5,57	11,40	10,00	96,76
– сільськогосподарське виробництво	100,0	33,86	6,19	3,23	18,36	6,52	51,03
– виробництво промислових виробів	100,0	42,14	3,84	4,33	15,17	9,28	33,24
Ефективність факторів:							
– продуктивність, грн / грн	57110,1	137843,0	27609,8	64152,0	76884,3	30479,1	39054,3
– зарплатоємність, коп / грн	21,74	16,40	8,06	23,33	38,47	30,04	23,94
– капіталоефективність, грн / грн	43477,3	76173,6	15204,7	29039,1	117943,8	13279,5	43615,7
– капіталоефективність, грн / грн	1,31	1,81	1,89	2,21	0,65	2,29	0,78
– ефективність зарплати, коп / грн	11,37	7,85	7,92	9,07	13,95	9,30	12,67
– ефективність зарплати, коп / грн	15,96	12,97	35,93	13,71	8,33	70,02	5,05
Ефективність факторних комбінацій:							
– результативність факторів, %	35,63	29,63	187,73	19,16	36,94	104,37	10,20
– витрати факторів на випуск продукції, коп / грн	34,11	24,25	16,39	32,30	47,41	29,34	62,61
– витрати факторів на випуск продукції, коп / грн	85,46	88,90	39,88	98,17	91,08	53,29	103,99
Залишок факторних комбінацій:							
– залишок факторів, %	107,51	104,44	31,05	126,74	106,83	114,49	114,79
– залишок факторів, коп / грн	166,40	111,8	80,85	114,92	108,01	119,52	103,45

прийнятне співвідношення показників ефективності факторних комбінацій (рентабельність факторів, співвідношення витрат на фактори випуску продукції та валової доданої вартості) та зміни макроекономічних показників спостерігалися в сільському господарстві – найнижчі витрати на фактори й один з найвищих рівнів їхньої рентабельності.

Однією зі складових дії організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми є непряме регулювання переорієнтації інвестиційних потоків за ВЕД, що мають недостатнє забезпечення виробничими факторами. Вартісна складова формування факторних комбінацій відображається витратами на них, природним джерелом яких є чистий прибуток. Відсутність ознак дзеркальної відповідності лівої (витрати) і правої (прибуток) половини діаграми означає нерівномірний розподіл

ефективності відповідних вкладень за видами економічної діяльності (рис. 1). Неприродним є те, що за весь досліджуваний період витрати деяких депресивних галузей (насамперед у сільському господарстві) були явно нижчими за їхній прибуток (на це вказує графічна асиметрія за осями “II а” і “II б”). Зворотна картина у конфігурації прибутку і витрат на фактори вказує на дотаційне формування факторних комбінацій, це спостерігається у промисловості та в галузях, що належать до інших видів економічної діяльності. Упродовж досліджуваного періоду конфігурація діаграми “прибуток – витрати” змінювалася непропорційно з відсутністю стійких тенденцій, що підкреслює невизначеність впливу організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми на формування факторних комбінацій.

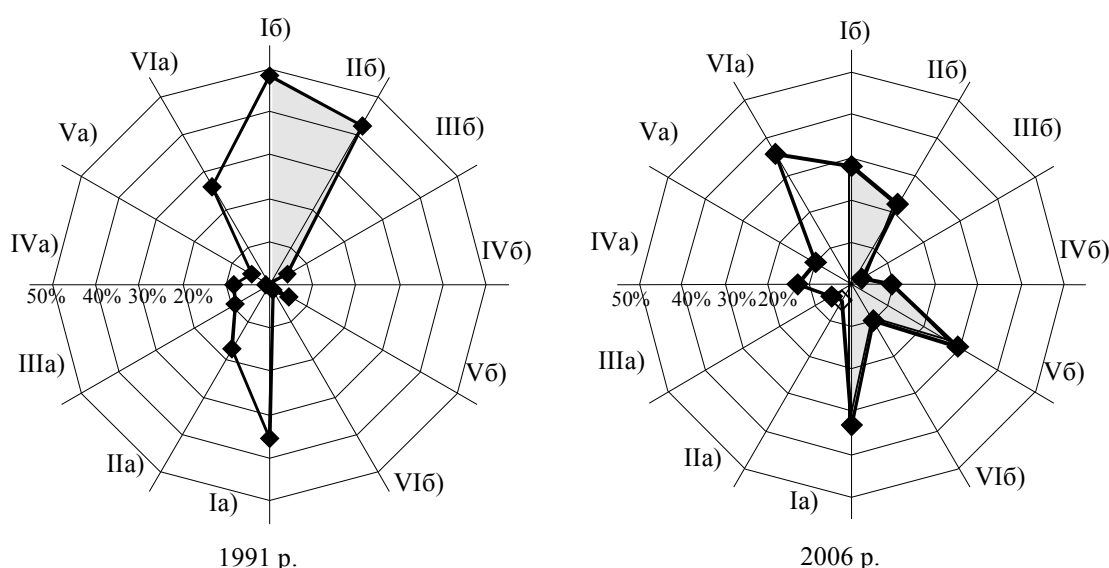

Рис. 1. Профіль витрат факторів (а) та отриманого прибутку (б) у промисловості (I), сільському господарстві (II), будівництві (III), транспорті та зв'язку (IV), торгівлі (V) і в інших видах економічної діяльності (VI)

Невідповідності між змінами профілю комбінації факторів і позитивною динамікою приросту основних макроекономічних показників після 2000 р. в Україні свідчать про відсутність сталого підґрунтя для здійснення організаційних перетворень, спрямованих на подолання регресивних процесів. Наприклад, сільське господарство, в якому сконцентровано майже 20% зайнятого населення і виробляється до 14% валової доданої вартості, має найнижчу концентрацію фактора праці та найнижчі показники валового нагромадження основного капіталу. Водночас показник норми валового прибутку (розрахований як відношення валового прибутку, змішаного доходу до оплати праці) в сільському господарстві протягом 1990–2006 рр. значно перевищував (подекуди в десятки разів) показники всіх інших видів економічної діяльності, тобто ступінь експлуатації робочої сили, чи “норма доданої вартості” за К. Марксом, тут сягає майже 500% [1, с. 223–233]. Дослідження показало, що

ця галузь має власні інвестиційні можливості для інтенсивного технологічного переоснащення та структурної перебудови, але загальна політика у законодавчій, ціновій і податковій сферах створює умови, за яких понад 80% чистого прибутку виводиться з виробництва. Необхідність удосконалення теоретико-методологічних принципів формування організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми підтверджується зіставленням зміни профілю комбінацій факторів та основних макроекономічних показників і в інших галузях економіки України.

Дослідження галузевих зрушень упродовж останніх 25-ти років існування СРСР (1965–1989 рр.) і в Україні (1990–2006 рр.), виконане з використанням методики визначення ефективності факторних комбінацій, вказує як на прояв певних залишкових тенденцій, так і на значні відмінності, спричинені радикальним переглядом вищезазначених принципів [2,

с. 169–196]. В економіці СРСР у період 1965–1989 рр. знижувалася ефективність факторних комбінацій через поступове збільшення питомих витрат на них. На перехід до нових принципів побудови організаційно-економічного механізму вказує характер динамічних зрушень показника рентабельності факторів. За тотальної керованості господарства в СРСР цей показник упродовж 25-ти років змінився менше ніж удвічі, а в Україні за 16 років рентабельність факторів циклічно змінювалася більше ніж у три рази.

Міжгалузевий дисбаланс ефективності використання виробничих факторів, як і макроекономічна циклічність, є природним явищем, що супроводжує інтенсивні еволюційні зрушення. На думку деяких учених, стадія зростання економічної активності можлива саме завдяки наявності секторів економіки, здатних до значних технологічних зрушень у бік покращання використання виробничих ресурсів. Галузі-лідери виводять макросистему на вищий рівень розвитку, дають той інноваційний потенціал, який спонукає до формування нових факторних комбінацій і в інших сферах економічної діяльності. Надмірне розшарування галузевої структури за показниками обсягів та ефективності споживання факторів і фактор-

них комбінацій, яке відбувається в умовах відтоку інвестиційних ресурсів за межі не тільки окремих галузей, а й усього виробничого сектору національної макросистеми, свідчить про наявність деструктивних процесів у сприятливих для розвитку ВЕД.

Статистичне оцінювання структурних зрушень факторних комбінацій демонструє як наслідки, так і шляхи подолання обмеженості дії організаційно-економічного механізму в частині його неспроможності дати належний імпульс розвитку таких найважливіших ринкових складових, як попит і пропозиція, конкурентна оплата праці, продуктивність, споживчі якості й ціна. Це призводить до зрушення інституційно-господарських орієнтирів формування ВВП у бік 1-го сектору [3].

Технологічна і споживча неоднорідність впливають на концентрацію та ефективність використання основних факторів у галузях економіки. Гальмування економічного зростання і зниження віддачі від факторних комбінацій розкривається шляхом статистичного оцінювання, від досконалості методів якого залежить характер впливу організаційно-економічного механізму управління розвитком національної макросистеми на формування факторних комбінацій.

Список використаних джерел

1. Конкуренентоспроможність національної економіки / [за ред. Б. Є. Кваснюка]. — К. : Фенікс, 2005. — 582 с.
2. Цал-Цалко Ю. С. Статистичне дослідження придатності основних засобів / Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, В. П. Мороз // Статистика України. — 2007. — № 3. — С. 18–25.
3. Стратегія економічного та соціального розвитку України (2004–2015 роки) “Шляхом Європейської інтеграції” / [авт. кол. А. С. Гальчинський, В. М. Гесць, С. Г. Бабенко та ін.]. — К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. — 416 с.
4. Чухно А. Нова економічна політика / А. Чухно // Економіка України. — 2005. — № 6 — С. 4–10.
5. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / [за ред. Б. Є. Кваснюка]. — К. : Ін-т екон. прогнозування; Х. : Форт, 2003. — 424 с.
6. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И. ; сокр. пер. с англ. ; [науч. ред. и авт. предисл. Л. И. Евенко]. — М. : Экономика, 1989. — 519 с.
7. Словник іншомовних слів / [за ред. О. С. Мельничука]. — К. : Головна редакція УРЕ, 1974. — 776 с.
8. Скотт Д. С. Управление производительностью / Скотт Д. С. ; пер. с англ. — М. : Прогресс, 1989. — 529 с.
9. Бовыкин В. И. Новый менеджмент (управление предприятиями на уровне высших стандартов, теория и практика эффективного управления) / Бовыкин В. И. — М. : ОАО Изд-во “Экономика”, 1997. — 368 с.
10. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Шумпетер Й. ; [общ. ред. А. Г. Милейковского]. — М. : Прогресс, 1982. — 456 с.
11. Попова В. В. Організаційно-економічний механізм управління розвитком національної макросистеми: архітектоніка та методологія статистичного оцінювання : [моногр.] / Попова В. В. — К. : ДАСОА, 2008. — 530 с.
12. Послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 році. — К. : ІВЦ Держкомстату України, 2005. — 182 с.
13. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии : в 3 т. Т. I. — М. : Политиздат, 1987. — (К. Маркс, Ф. Энгельс. Избранные сочинения : в 9 т.) — Т. 7. — 1987. — 812 с.
14. Попова В. В. Факторная теория экономического роста и развития : [моногр.] / Попова В. В. — К. : Изд-во Европейского ун-та, 2005. — 451 с.
15. Попова В. В. Методичні засади визначення траєкторії розвитку національної макросистеми / Попова В. В. // Статистика України. — 2008. — № 1. — С. 46–51.
16. Національні рахунки України за 2006 рік : [стат. зб.] / [за ред. І. М. Нікітіної]. — К. : Держкомстат України, 2008. — 225 с.

